

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG¹-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.
 SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI. Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG¹-ra
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.
 Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető
 KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI. Podmaniczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Hirdetéseket felvessz a kiadóhivatal és az ország minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felelős szerkesztő és lapfajtájos:
DARÓCZI VILMOS.

Hirdetések: Negyed oldal 10 frt; kisebb hirdetéseknek minden petit sor 4 kr.

TARTALOM: A dohánymag elvetése. *Daróczy Vilmostól.* — A dohánybevéltás eredménye a szolnoki beváltási körzetben. — A külföldi és a hazai dohánygyártás párhuzamba téve. *Daróczy Vilmostól.* — Levelezés: Tisza-Polgárról — *ifj. Fleischer Ferenczről.* — Beváltási eredmények: III. a budapesti dohánybevéltő felügyelőséghez tartozó dohánybevéltási körzetekben; — IV. a szolnoki dohánybevéltőhivatali körzetben. — Kerti levelek termelése. *D. V.* — Az ezredéves országos kiállítás. — Irodalom. — Vegyesek. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.
 TÁRCZA: Visszaemlékezés az erdélyi dohánybevéltásokra. *Kohányi Róbertől.*

Tisztelettel felkérjük mindazon t. előfizetőinket, akiknek az előfizetése mult év december végén lejárt, vagy akik már előbből is némi hátralékban maradtak, hogy az előfizetést szíveskedjenek most már mielőbb megújítani; — ha pedig esetleg a lapot tovább jártni nem kívánák: akkor — mihez tartásunk végett — méltóztassanak a beces címükre érkező lappéldányt azonnal visszaküldeni, hogy így legalább a további felesleges költségekől megkíméltsünk, — minthogy előfizetőink iránti figyelemből, a lap küldését mi csak az esetben szoktuk megszüntetni, ha ez iránt határozott értesítést kapunk.

A lap előfizetési ára:

egész évre 6 frt,
 fél évre 3 frt.

A kiadóhivatal.

A dohánymag elvetése.

Biztosan hisszük, hogy a hetek óta tartó enyhe, kedvező időjárást termelőink jól felhasználták, s a dohányföld előkészítését, valamint a melegágyak berendezését — a lapunkban évről-évre hangoztatott s legutóbbi számunkban is röviden előadott elvek figyelembevételével — annak rendje és módja szerint elvégezték, — s így most már — ha állandó marad ez a pompás jó tavaszi idő — e hó 20—24-ike táján megkezdhetjük a dohánymagnak a melegágyba való elvetését, ami — ha az idő engedi — annál jobb, minél korábban megtörténhet, mert csak is így lehet kilátás a korai ültetésre.

Mielőtt azonban a magot elvetnénk, a beföldelt s körülbelől egy heti pihenés után már jól leülepedett melegágyat, kurta és sűrű fogu gereblyével előbb meg kell gereblyézní, vagy kézzel kigyomlální, hogy a netán kikelt gyomok megsemmisítenek s a melegágy felülete teljesen tiszta, porhanyó és nedves legyen.

Természetesen — amint már a multkor szintén röviden említettük — az elvetendő magról is meg kell előzetesen győződnünk, hogy — ha az nem a saját termelésünk és kipróbált fajtánk — mindenestre megbízható eredetű, s ne valami kevert, elfajzott, zagyvalék legyen; — csiraképességét is jó előbb kipróbálni, de koránsem a régi rossz szokás szerint, ahogy a magot a meleg kemencze körül, nedves zacskóban addig hagyják állni-pállni, amíg a mag-csirák szinte egymásba álltak, öszszefonódtak, s aztán földdel egybekeverve elvetették, — mert ily módon a rendkívül gyenge kis csirák az öszszedörzsölés által okvetlenül érzékenyen megsérülnek s erős, izmos palántává sohasem fejlődhetnek, — azért ezen káros szokással végkép szakítani kell s a magot legjobb mindig csak szárazon elvetni, vagy langyos trágyalében legfeljebb csak addig hagyni, amíg a mag megdagad és egyes szemek kipattognak.

Ami már most a dohánymag elvetését illeti: erre nézve, a legjobb, leghelyesebb, legzöltszerűbb és soha eléggé nem ajánlható mód: a *magnak a melegágyban sorban való vetése*, ugy, amint én ezt az eszmét lapunkban kezdetlől fogva hirdetem és amint ez termelőinknél — ha még nem is általánosan, de már igen nagy részben — el van terjedve, s amely módnak számtalan előnye, ma már minden kétséget kizárólag be van bizonyítva.

S ez a rendkívül előnyös és okszerű vetésmód, amellet még felette könnyű és egyszerű dolog is.

Ugyanis — mikor a melegágy teljesen készen áll a bevetésre, egy egyenes léczet mint vonalzó használva, egy kis meghegyesített fával sorokat húzunk, egymástól 3—4 cmtr. távolságra, még pedig — hogy a sorok felette hosszúak ne legyenek és a vetés könnyebben kezünkre essék — czélszerűbb a sorokat nem a melegágy hosszában, hanem keresztben csinálni, — s aztán az egyenes vonal porhanyós csekély mélyedésébe, egy igen vékony nyúlás kis tölcserén át, vagy pedig két újjunk közt pergetjük belé a vetésre elkészített, gondosan kitisztított, kipróbált dohánymagot, melyet előbb korpa, hamu, vagy más szines porral kell egyenletesen öszszevegyítní, hogy ez által a már vetett hely rögtön szembetűnő, felismerhető legyen; — az így elvetett magot aztán porhanyó földdel könnyen betakarjuk és kissé lenyomogatjuk; — ebből áll a sorbavetés egész mestersége.

A sorba vetés számtalan előnye közül, csak a legfőbbek legyenek itt ez alkalommal felemlítve, a következőkben:

A sorba vetett dohánymag egyenlő mennyiségben hull a részére elkészített kissé mélyedékes egyenes vonalba, s aztán minden szemecske finom porhanyó földdel lesz beteregetve, — tehát a locsolás nedvessége okvetlenül jobb hatással lesz rá, mert a kis *mélyedésben* a nedvesség bizonyára tartósabb, mint a melegágy felületén belészórt magnál, mely hamarabb megszikkad; — továbbá a sorokban egyenletes nedvesség megtartása folytán, a sorba vetett mag néhány nappal előbb kél ki, mint a szórva vetett, s rendszeren egyenlően és egyszerűen szokott kikelni.

A szórva vetésnél bármiként akar-nánk is megakadályozni: a mag mindig sűrűn fog kikelni — csakis a sorvetéssel lehetünk képesek a magot úgy elvetni, hogy annak a kelése nem lesz tulsűrű. — Ha azonban még mindig sűrű volna a palánta: a sorközök elegendő alkalmat adnak a ritkítésra; — továbbá a szórva vetett palánták gyomlálása rendkívül nehéz, mert még csak az ujjainkkal sem igen lehet hozzájuk férni, a nélkül, hogy a palánták meg ne sérüljenek, míg a sorba vetésnél nemcsak a gyomlálás könnyű, de a sorok közti hézagokat könnyen fel is lehet kaparni, amely mintegy kapálást ké-

Mindennemű mütrágya

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított
„HUNGARIA“ MÜTRÁGYA, KÉNSAV- ÉS YEGYI IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG
 ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kiténő minőségű mütrágyáit: csonthizt-, spodium-, ammoniakot és asványi superphosphatokat, párolt csonthiztet, Thomassalakot, ohllisaféromot, kénsava káilit és ammoniakot; különlegességeket, mint: dohány-, szőlő-, répa-, réc-, kender-stb. trágyát és mindennemű egyéb mütrágyát, kénsavat, réz- és vasglicizot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. Felvilágosítással és arjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központú irodája: **IX. ker., külső-sorokári út, régi tó-versenyter,** hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 82.

Thomas-salak.

pez, s ez a palánta fejlődésére igen jó hatással van.

A szórva vetett palánták — tulsűrűségök miatt — többnyire lesárgulnak, elrothadnak, vagy görbén, vékonyan felnyurgulnak és legtöbb esetben igen lassan fejlődnek, — míg a sorba vetett palánták erős, izmos, jó gyökeres palántákat szolgáltatnak, hamarabb fejlődnek s a kiültetésre is korábban alkalmasak.

S az a csekély munkakülönbség, amit a sorba vetés igényel, bőven megtérül még az által is, hogy a szórva vetett palánták közül a kiültetésnél temérdek sokat el kell hányunk, mert a vézna, satnya, sérült palántákat semmi szín alatt sem szabad soha kiültetni, — míg a sorba vetett palánták az ültetésre teljesen alkalmasak és megfelelőek lévén: még mennyiségileg is sokkal többet fognak kiadni, mint ugyan olyan nagyságú területen, a szórva vetett melegágyból valók.

De hosszas volna mind felsorolni azon tagadhatatlan előnyöket, melyeket a sorba vetés nyújt; — s a legjobb szándékkal csak annyit mondhatok: győződjek meg minden termelő — aki még eddig nem ismerné — saját tapasztalata folytán, a sorba vetésnek felette hasznos és czélzerű voltáról.

A mag elvetése után a melegágyat néhány napig betakarva kell tartani, — s általában nagy gondot kell fordítani arra, hogy a melegágyak hideg, szeles időben és éjjelre mindig betakartassanak, — napfényes, enyhe, jó időben pedig kellőleg szellőztessenek. S e mellett a melegágyak folyvást mérsékelt nedvességben tartandók, — az öntözésre használandó víz azonban legalább is 16—18 R. fokú és okvetlenül állott víz legyen.

Végül ne feledjük egy percze sem, hogy a dohány palánták fejlődésének három főkelléke: napfény, melegség és nedvesség.

Daróczi Vilmos.

TÁRCZA.

ViSSzaemlékezés az erdélyi dohánybevéltásokra.

— A „Magyar Dohányujság” eredeti tárczája —
írta:

Kohányi Róbert.

A hatvanas évek végefele volt.

Egy 50 évkorúli bocksoros nemes beállít regeli 7—8 óra között, leánya társaságában, Korán Péter dohánybevéltő tisztéhez s bemutatja magát:

— Veres Áron vagyok. Sárfalváról, — azután a tiszt nevéhez fordulva folytatja:

— Bizonyosan hallotta már nevemet. Nagyanyja és az én nagybátyám másod unokatestvérek voltak, így hát amint látja hugomasszony — engedje meg, hogy így szólítsam — meglehetősen közeli rokonok volnánk.

A hivattiszt neje, egyfelől a szokatlan időben történt látogatás által feszélyezve, másfelől a rokonsági viszony érdekének kutatásával gondolatában elfoglalva, nem talált hirtelen szavakat a vendégek illő fogadására, de nem is juthatott volna

A dohánybevéltás eredménye a szolnoki bevéltási körzetben.

A szolnoki m. kir. dohánybevéltőhivatali körzet bevéltási eredményeiről, a „Jász-Nagykun-Szolnokvármegyei Lapok” című megyei hivatalos lap részletes tudósítást közöl, melynek lapunk olvasóira nézve általános érdekelő tartalmát, érdemesnek véljük a következőkben ismertetni:

A szolnoki kir. dohánybevéltő hivatalnál az 1893. évi dohánytermés bevéltása, mult 1893. évi december hó 4-ik napján vette kezdetét és folyó évi február hó 15-én befejeztetett.

Az eredményt, a közelmúlt évekkal összehasonlítva, az állami s közgazdasági érdekek méltatása mellett, úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben, általában kielégítőnek mondhatjuk.

A termést és az anyag belértékét jó középserűnek minősíthetjük; — különösen a dohány termelésre alkalmasabb talajjal bíró területek, nevezetesen: Törtel, Czegléd, Jász-Kara-Jenő, Nagy-Körös és Farnos szolgáltatott a legkiválóbb anyagot, mely úgy szinre, mint égési képességre nézve, a kötöttebb talajú termények minőségét bár felülmulja, de szakszerű művelés, és kezelés után, a kötött talajokon termelő gazdaságok által előállított anyag is, az előbbiekkel minőségre nézve, az osztályozásnál méltán versenyezhet.

Igy: a Harkányi Károly Kengyelpusztai mintatelepen termelt General Grant, Pensylvániai és szamosháti dohány; Jakabffy Ignác dévaványai Rózsa, Cuba, finom ereztű levelei; Fáy Halász Gida tetétleni óriási terjedelmű General Grantja; Kohner testvérek p. százbereki uradalmának tisza-vidéki kitűnő színű s alaku levelei; Baghy Imre Kengyelpusztai Rózsa-dohánya; br. Orczy Béla ujszászi uradalmának Rózsa-dohánya s szivar levelei; br. Wodiáner szandai uradalmának és Reiner Lipót szolnoki határbeli termelvényei méltó figyelmet érdemelnek.

A bevéltésnél, mely a kitűzött határidőben kezdetét vette — bár az első időszakban az utak járhatatlansága miatt a szállítások nehézséggel jártak — mindazonáltal a kitűzött határnapok pontosan betartottak.

A bevéltási eljárásnál uralgott rend, pontosság s az osztályozásnál tanusított egyöntetűség, Bóka Ede, kir. dohánybe-

váltóhivatali kezelő kiváló szakismeretről tanuskodó ténykedésének tulajdonítandó, kit mindig azon intenció vezérelt, hogy az állami érdekek megóvása mellett, a termelők érdekei méltányos figyelemben részesüljenek.

Ily eljárás mellett a termelők igényei méltányos kielégítését nyervén, az állam és termelők közötti vitás kérdések nem merültek fel, — s örömmel konstatálhatjuk, hogy a politikai biztos hatáskörének érvényesítése nem is nyílt alkalom.

A bevéltás három bizottság által eszközöltetett. A bevéltő tisztviselők: Rébay István jövedéki s.-tiszt, Puskás Károly osztályvezető és Heim Gyula gyakornok, műszaki tisztviselők, mint bírálók; Dohnát Ferenc cs. és kir. nyugalmazott százados, Bedekovich Ignác nyug. pénzügyi tisztviselő és Bíró Lajos jövedéki gyakornok, lelkiismeretes pontossággal jártak el feladatuk teljesítésénél.

A felügyeletet a szolnoki kir. dohánybevéltási felügyelőség főnöke: Bernstein Antal felügyelő — bár ez időszakban a körzetbe tartozó többi bevéltő hivataloknál folyamatban lévő bevéltásokat is figyelemmel kísérte — a kölcsönös érdekek megóvására irányuló buzgalommal gyakorolta.

De a legfőbb ellenőrzésre hivatott m. kir. központi dohány jövedéki igazgatóság részéről is éber figyelemmel kísértetett a bevéltási művelet, mert annak folyamán két ízben is megjelent kiküldötjei által szerzetett közvetlen meggyőződést a bevéltás szabályszerű menetéről.

Ha talán mégis némely termelő várakozását az ideai bevéltésnél elért anyagi eredmény nem elégítette ki, a most szerzett tapasztalatokból tanulságot meríthetett arra nézve, hogy a jó anyag előállítása s annak gondos és szakszerű kezelése által mily előnyök szerezhetők a fokozott osztályozásra.

És ez mindenestre erkölcsi eredmény, mert meg vagyunk győződve, hogy az egyesek által szigorunak vélt osztályozás csak buzdítólag fog hatni jövőben a termelési anyag jó minőségének fokozására — és az így nyert terménynek a szakszerű kezelés folytán minél előnyösebb alakban előállítására.

Mi tehát csak méltánylással és elismeréssel emlékezhetünk meg Bóka Ede kir. dohánybevéltőhivatali kezelő működé-

nyobb termelő; majd egy holdnyi földet ültettem be s nagyon szépen sikerült a termésem.

— És mind én csináltam*) — mond közbe vágva a kis Anikó, ki ha garas helyett aranyokat tesz le: akkor sem tudott volna több szóhoz jutni bőbeszédű apja mellett.

— A biz' a', az egészet Anikó, saját kezével ültette, kapálta, törte, és papusálta**). — mert tudja édes hugom, ugy határoztuk, hogy amit a kincstár a dohányért ad, az mind az övé lesz stafirungra.

— Na ugy már elhiszem, hogy szépek kell lennie a dohánynak, ha ily ügyes kis kezek ápolták s gondozták, és ily szép tervek fűződnék hozzá. — választolt szívélyesen Korán, kinek agyában viláosság kezdett derengeni. — Na meglátjuk majd a bevéltáskor, — mert hát Anikó hugom, én is szeretek a szép dohányban gyönyörködni. Azután Vereshez fordulva folytatja: — hanem most kedves bátyám uram! megengedjen, de nekem mennem kell, mert első a hivatal s ott már várnak reám.

— Instalom, csak tessék, nem tartóztatjuk, — mi is mindjárt megyünk, mert

* Székely beszéd mód.

** Papusálta = esomózta.

szóhoz, mert a Látogató tiszteletreméltó szószaporasággal folytatta:

— Örülök, hogy alkalmam nyílt magát és tisztet férje urat — a kiről már oly sok szépet hallottam — megismerhetni. De hadd mutassam be a leányomat.

Ezzel hátrafelé fordult és kezénél fogva előhuzta a társaságában volt 16—18 éves leányt.

— Leányom, Anikó.

Koráné most homályosan visszaemlékezett, hogy családja körében a Veres Áron nevet már hallotta, s bár a rokonság, mely hozzá fűzte, csak kevéssel volt bensőbb, mint az, mely a Sárfalván építési tervezett harangláb és a pizai torony között létezik: mégsem tehetett mást, mint férjével együtt — ki éppen a hivatalba készült — „rendkívül örvendeni az ismeretségnek” s jöllehet Koráné, a rájuk várakozó temérdek teendő miatt a szó teljes értelmében tükön ültek, vendégeiket mégis ülésel kínálták meg.

— Hát mi vezette bátyánkat éppen ma, ide be a városba? — kérde Korán, új rokonát Tán a vásár?... .

— Nem az, kedves uram öcsém, hanem mára kaptunk terminust a dohány bevéltásra; — mert tetszik tudni, én is dohánytermelő vagyok és pedig Sárfalván a leg-

séről, ki mint látjuk, azon feladat megoldásán buzgólkodik teljes odaadással, hogy e nagy dohánytermelő vidék minél értékesebb anyagot nyújthasson az állami szükséglet kielégítésére, s így ez által a termelők jövedelmét is fokozza és e beváltó hivatal tekintélyét és jó hírnevét minden irányban megszilárdítsa.

Az 1893. évi dohánytermés beváltási eredménye:

Az összes eredmény 3.866.433 kl. és pedig:

Szivarboríték	322 kgr.	vagyis	0,01 %
Válogatott	44.073 "	"	1,14 "
Közöns. tisztav. I.)	596.602 "	"	15,48 "
" " II.)	1.463.819 "	"	37,86 "
" " III.)	1.218.237 "	"	31,86 "
Kihányás	388.990 "	"	10,06 "
Hulladék	4.175 "	"	0,11 "
Bevált. hasznavehetl.	7.111 "	"	0,19 "
Romlásra levonatott	13.073 "	"	0,34 "

Az anyagért fizetett összesen 636.963 frt 87 $\frac{1}{2}$ kr., vagyis métermázsánként 16 frt 47 kr.; fuvar-pótlék fejében 11.482 frt 62 kr. lett fizetve, mely összeg 29,7 kr. átlagnak felel meg. Munkabér fejében 3788 frt 81 kr. lett fizetve, vagyis 100 kgr. után 9 $\frac{8}{10}$ kr.

A külföldi és a hazai dohánygyártás párhuzamba téve.

Néhány heti velencei időzésem alatt, bő alkalmam nyílt az ottani-, hazafelé jöveletemkor pedig a fiunei dohánygyártat alaposan megtekinteni s a gyártási viszonyokat mindkét helyt tanulmányozni, — s talán nem lesz érdektelen szíves olvasóimra, ha ez alkalommal szerzett tapasztalataimat és benyomásaimat röviden előadom.

Velenczében egy igen nagy dohánygyár van, amelynek üzeme valószínűleg a legnagyobb egész Olaszországban. Ezen gyárban kizárólag csak két nemét folytatják a gyártásnak, — az egyik a burnót, a másik a virginia szivar. Ez utóbbit itt két fajtát készítenek, — van ugyanis 12 centimos, mely a gyártásnak a legnagyobb kontingensét képezi, és a 15 centimos, mely azonban már jóval kisebb mérvű.

Láttam ezen gyárban egyes igen jó és czélszerű s a mellett nem sokba kerülő újításokat is, amelyek megérdemelnék, hogy azokat gyárainkba mi is bevezessük. Így — a dohánynak a levegőn való szári-

tása czéljára, egy igen elmés és praktikus készülék van nálók alkalmazásában, amely abból áll, hogy a padláson, ahol ezen dohányok felfüggesztve vannak, ráamába könnyen betolható léczek vannak alkalmazva, és pedig úgy, hogy két vékony lécz van összeállítva s a két végén összeszegezve s ezek közé jön egy 4—5 ctm. hosszú és széles kis poczek, melynek közé szegezése által természetesen egy 2—3 ctmtr hézag támad, minek folytatn mindkét lécz használatba vehető és így ott gyorsan és könnyen sok dohányt lehet megszáritani. — A másik — még praktikusabb — dolgot a szivar szivósító helyiségekben láttam. Meg kell jegyezmem, hogy ez a helyiség abban a szerencsés helyzetben van, hogy ott, az a természetes — némileg nyirkosnak mondható — lágy tengeri levegő uralg, mely a szivar kiképezésére rendkívül előnyös, s így ott nincs szükség, hogy valami úton-módon mesterséges levegő vezettessék be, — amelyre bizony sok gyárban szükség lenne. — A szivósító helyiségben — úgy mint még nálunk alkalmaztatnak — egyszerű vászonnal bevont faladák is vannak, de ezek mellett egy új alalmányu láda fajt is láttam, melyet én igen czélszerűnek és jónak találtam. Ezek az új fajta szivartartó ládák csak félannyi magasságuk, mint a régiek és így a szivarcsomagok csak egyetlenegy rétegben jönnek belé, tehát nem töri egyik a másikat, — a ládának nincs fedele, hanem felül egészen nyitva van, alól pedig fenék helyett rostalemez van ellátva, és így a levegő keresztül járhatja, — az egymásra való rakás is úgy történik, hogy mindenik ládának a szigete nyitva marad. Ma már nálók ilyen készületű ládák vannak legnagyobbobrszt használatban, — de minthogy ugyanegy helyiségben, egymás mellett ott vannak még részben a régi ládák is: így tehát könnyen meggyőződhettem róla, hogy az új szerkezetű ládákban a szivarok sokkal hamarabb, szebben, és czélszerűbben lettek szivósítva, illetve megérlelve, mint a régi fajta ládákban.

Az ugynevezett *trinesidító* dohányok egyenletesen vannak megvágyva és rendszeren asztalolva; — a többi dolgok azonban minden kritikán alóliak, — különösen rossz az előmunkálás.

Az anyag, melyet a *trinesidító* dohányhoz használnak, nincs jól összeállítva, — mert az általok termelt dohány — mely

magyar, szegedi levelek magjából származik — a levél jellegzetes alakját tisztán megtartá ugyan, de maga a dohányanyag olyan, mintha valami rossz gyom lenne, mondhatni nem is dohány. — Ezek a dohányok, amelyek szintén a jelzett vágott dohány fajta közé kevertetnek, ezt az anyagot nagyon megrontják. — Ők a dohányt azon lucskosan bele lökik a porkölbe, abba az erős forró vashengerbe, melyhez a levelek hozzá tapadnak és egész feketére égnek, s ezek képezik a vágott dohánynak azt a fekete-zöld részét, — amelyre midőn megjegyzést tettem, a gyárigazgató ur azt felelte rá, hogy — erre a keserű dohányra az olasz nagyon reflektál, mert neki csak keserű szivar és dohány kell. — Na ebben eléggé részesül; — s ha az olasznak csakugyan a *keserű* izlik: akkor ez a gyár ebben ugyancsak dúsan ellátja az ő furcsa gusz-tustu publikumát.

A gyár nagymennyiségben veszi a kentucky és virginiai dohányt, de nagyon alárendelt osztályokat és nagyrészen ebből látja el fogyasztóit.

Ezek a dohányok — miután a lugzás-on keresztül mentek — levegő által csak kevésbé lesznek megszikkasztva s egyenesen a szivargyártáshoz jönnek és azon lucskosan lesznek szivarrá felgyártva.

A virginia szivar gyártásánál igen sok hibát vettem észre nálók. Először más a dohány megválogatása is felette hiányos, — s ezen különben is rossz dohánynak előbb még a benne lévő minden jobb részét kivesszik és úgy lesznek a 12 centimes virginia szivarok gyártva s azután valami piszkos, mocskos kenőccsel bekeverve és egy-egy munkásnál által elkészítve, amely azután egy kiváló különlegessége a csunya és rosszszagú.

A 15 centimes szivar, mely az előbbinél 3 centimtel drágább, habár az én izlésem szerint még ez is elég rossz: de legalább is három olyan szivarnak az értékével felér, mert ezekben már az anyag roppant különbséggel bír amahoz képest; — ezeket már két női munkás készíti és pedig az egyik a bábót, a másik a takarót, ami már magában véve is nagy különbséget képez.

Forgalomban van most nálók egy szivarfaj, amely úgy néz ki, mint a mi senoritis szivarjaink, de ezek vágott dohánynyal

még sok végezni valónk van, tetszik tudni holmi apró bevásárlás...

— Mind megtörténhetik, van idő rá; nem is kell nagyon sietniök, mert a beváltás betűszerinti sorrendben történik s a V. betű tudva levőleg az ábécének megfelelően a végén van.

— Ott leszünk pontosan.

— Tehát a viszontlátásra, a hivatalban.

* * *

A beváltás javában folyt s mint akkor tájban Erdélyben egyáltalában: Sárfalva is szépen képviselő volt a kacs, a hulladék és a hasznavehetetlen. A beváltással már az U. betűn is tul voltak s Korán új rokonai még sem mutatták magukat. Már délre járt az idő, s a beváltás vége felé közelgett, midőn végre Veres, leányától kísérve, a spirituózák dicsfényétől ragyogó arcczal s mint ha a javítástörvényeinek tanulmányozásához saját magát választotta volna médiumnak: bár gyors, de ingadozó lépésekkel a mázsálók közledik, ahol csakhamar reá is került a sor.

Veresék dohányja is — mint a többi termelőké — kis csomagokba volt kötve. Már az ötödik batyura ki lett mondva az osztály, de a mázsáló, az osztály skálának mindig csak az alsóbb hangjait kiáltotta

ki. Anikó fel is szólalt e miatt s hangja mintha fátyolozott lett volna.

— De kérem, ezt a dohányt nem azért válogattam levelenkint saját két kezemmel, hogy most itt semmibe se vegyék. Ilyen nagy levelek és csak a második osztályba teszik!

Korán, bármennyire szívesen méltányolta volna a leány igyekezetét, sehogysem volt képes a sok zöld, szakadozott és tarka levelek közül egy első osztályu levelet kihámozni. Minden ékes szólását felhasználta annak az ösmert igazságnak a bebizonyítására, hogy „ahol nincs ott ne keress.” De hasznaltan volt minden igyekezete. A kis dohánykertészleány mindig kész volt a replikával: a ros szinről nem tehet, — a lyukakat a szél és jég okozta, — a levelek széleit a nap perzselte le, — de hiszen ő kiválogatta...

Korán feje égett. Tetszett neki a kis asszonyprókatok, így nekimelegedve, kipirulva. Megfordult a gondolat az agyában, mennyivel könnyebb helyzete lenne, ha a dohány helyett őt magát... de nem, hivatalos működés közben nem szabad tréfás gondolatoknak helyet adni. A tisztviselő tekintélyt minden körülmények között meg kell őrizni. A beváltó tiszt csak folytatta.

— Második!

Veres, mintha nyelvét a guta ütötte volna meg: hallgatott, csak nagyokat nézett s forgatta a fejt.

Nagy mértékben okupált agyába sehogy sem fért bele, hogy dohányából semmi se ment a válogatottba. Majd a bajusztát, majd az orrát kezdte ránczizálni, a mi nála a fokozódó elkeseredés kifejezése lehetett, mert miköz a hetedik batyu is testvérei sorsában osztozkodott: arca a legnagyobb bűnszínű rózsá színtől a legsötétebb bürdög a piros szín minden árnyalatát tökrözte vissza; — a tizedik batyunál az a szín már a lilába ment át, sőt arca kiálló részén a kékbe játszott. A tizenkettedik batyunál, mely egyuttal az utolsó is volt, nem bírta tovább fékezni indulatát. Oly pózba vetette magát, minővel a szinpadon a kótyagos embert szokás személyesíteni s Korán elé állva Corjolan fájdalommal oda kiáltott neki:

— Halja az ur, ha az ur azt hiszi, hogy az én rokonom, akkor az ur nagyon téved; — én az urat nem ismerem! Az ördög az ur rokona, de nem én!

Ezzel kézen kapta a leányt s azt a hulladék zsákokkal együtt feldobta a kocsi, a lovak közé vágott s oly gyorsan elvágatott, hogy még az adóvégrehajtó sem érte volna utól.

vannak töltve, még pedig úgy, hogy csak minden tizediket lehet közülök elszívni, — nem szelelnék, roppant erősek és — felette rosszak, — egy darabnak az ára 5 centim.

Annyit mondhatok, hogy minden más egyéb olasz szivar is, ami csak náluk forgalomba van: irtózató rossz valamennyi, — még az importált szivarok is olyanok, mintha egyenesen az ő rossz izlésöknek megfelelőleg lennének készítve.

Hazafelé jövet, egy napot Fiumében kellett töltenem, s ezt az időt úgy véltam a legjobban felhasználni, hogy meglátogattam a méltán híres fumei dohánygyárat.

Minő kellemes volt reám az a kedvező benyomás, amelyet itt éreztem, midőn régi kedves jó ismerősöm: a derék szakképzett igazgató: *Tematsits Kálmán* úr, lekötözött szives kalauzolása mellett, a gyárnak minden lényegesebb részletével alkalmam volt megismerkedni.

Hogy ezuttal röviden ecseteljem azt az óriási különbséget, amit — a Velenczében tapasztaltakhoz képest — itt láttam, most csak hamarosan a következők elmondására szorítkozom:

Az anyag, melyet a fumei gyár virginia, kentucki és brazil dohányokban felhasznál, már magában véve nem hasonlítható össze a velencei gyárban használtakkal, — mert ezek feltűnő szép és jó dohányok, míg ellenben Velenczében az a fajta dohányok nagyrésze csak zöld, éretlen, rongyos sarjú levelekből áll és ezekből csinálják azokat az idomtalan formájú, átkozott rossz szivarokat.

S míg azok ott rossz anyagból, azon lucskasan, pépesen, csavarják formátlan virginia szivarjaikat: addig nálunk — Fiumében — szárazon, tisztán, szépen alkalmaztatnak a bél dohányok, s a csinos, tetszetős alakú szivarok készítésénél, azok egalizálására a legnagyobb gond fordítatik, hogy anyag tartalomra, súlyra, vastagságra a lehető legpontosabban egyenlők legyenek.

A fumei gyárban láttam a 2¹/₂ és 1¹/₂ krajczáros szivarok készítését, amelyekre szintén a legnagyobb gond és figyelem fordítatik; s bizony én szerencsésnek éreztem volna magamat, ha olyan 2¹/₂ kros szivart kaphattam volna Velenczében való tartózkodásom alatt.

Fiumében készítették továbbá többféle cigaretták is, amelyekhez a török dohányok kiválogatása a lehető legnagyobb ovatossággal történik; — e munkát jól betanított ügyes munkások végzik, kik a válogatást oly értelmesen, szépen eszközlik, hogy igazán öröm nézni.

A fumei gyárban mindenütt a legpedánsabb rend és tisztaság uralkodik, s a gyönyörű sok szép török dohány, a rakárakban rendszeresen, példás szakértelemmel kezeltek.

A szivarok készítése és az összes cigaretták nemek előállítására, mind kézíerővel történik, mely körülmény nem csekély előny a fogyasztó közönségre nézve.

És itt megint csak azt ismételhetem — amit már többször is mondtam, de még nagyon sokszor és teljes joggal elmondhatok: — hogy a mi szivarjaink és dohánygyártmányaink, úgy a készítés tisztaságát, mint az anyag jóságát tekintve, hasonlíthatatlanul fölül állnak a külföldieknek. — És ha mégis gyakran hallunk elégedetlenkedőket, akik azt állítják, hogy a miénkél jobb a külföldi gyártmányok: az igazságról legjobban meggyőződhetnek, ha a külföldön huzamosabb ideig kénytelenek az ottani élvezhetetlen szivarokat fogyasztani.

Fentartom egyébiránt magamnak, hogy az előadottakra nézve alkalmilag még bővebben visszatérjek.

Még csak annyit említek meg, hogy Velenczében, amit tehetem mindent megteszem, a mi magyar dohányaink érvényre emelése érdekében, — s hiszem is, hogy kedvező benyomással lesznek adott felvilágosításaim: — és habár a velencei dohánygyár ügyeit intéző tisztviselők nem valami nagy befolyással bírnak, rémlem azonban, hogy ha az illetékes körökkel összejönnek: telemlik majd amiket tőlem oly gyakran halottak, s amik mind a mi hazai dohányaink előnyeit fejtegettek.

Daróczi Vilmos.

Levelezés.

Tisza-Polgár, 1891. február 28.

Tekintetes szerkesztő ur!

Mint becses lapjának régi hű olvasója és jeles cikkeinek szorgalmas tanulmányozója, a termelőkhöz intézett szives felhívása által felbátorítva, az idei beváltás eredményéről s összehasonlítás kedvéért a legutóbbi 3 évi dohánytermelése eredményéről, bátorítokom egy kimutatást beküldeni, amely hű másolata a dohánykönyvbe beirt átadási eredményeknek.

A dohányom kezeléséről általánosságban csak annyit jegyzek meg, hogy én már a törésnél válogattam a dohányt és a III. osztályunak szánt levelek kivételével, a többi mind árnyékban szárítom, — amit eddigi tapasztalataim szerint csakugyan a legjobb eljárásnak mondhatok. Nem marad el a zöld állapotban való füllesztés sem.

Azcnban hogy szép és jó anyagot állíthassunk elő: persze, a legjobb kezelés mellett is elkerülhetlenül szükséges és legfőbb kellék: a kedvező időjárás, — mert amint minden gazda jól tudja: semmi

néven nevezendő termés sem annyira fogékony és kényes az időjárással szemben, mint a dohány.

A föld megválasztása és előmunkálata, valamint a belső kezelés nálam évről-évre egy és ugyanazon rendszer szerint történik, s így a beváltási átlagos eredménynek is egyenlőnek kellene lenni; — ami tehát különbség van: azt az időjárás befolyásának lehet tulajdonítani.

1891-ben, a dohány — kiültetésétől kezdve, jó és rendes időjárás mellett fejlődött s tökéletesen kifejlődve, jól beérett; — a levelek szép barnapirosak s közép vastagság mellett, súlyosak és tartalomdusak voltak. — 1892-ben, a nagy szárazság folytán az alsó 3—4 anyalevél lesült, mielőtt megérhetett volna, — a megmaradt középnagságu levelek, a jobbra fordult időjárás mellett nagyon jó minőségűkké váltak ugyan. de a holdankénti termés átlag nem a legjobb volt. — 1893-ban, az időjárás folyvást egyik szélsőségből a másikba csapott át, — a fejlődési időszakban szárazság, az érés idején pedig sok eső volt, s ennek folytán a dohány — mikor már érnie kellett volna, akkor nőtt túlnagyrá, ami a minőség hátrányára történt, mert lett ugyan sok nagy dohány, de temérdek színváltozattal.

Mióta dohányt termeltek: nehezebb munkát még nem végzett a dohányos, mint ez év telén a csomózással, mert volt: barna, barna-piros, zöldes-barna, zöld, sárgás-piros és egész sárga levél, s ezeket szín és osztály szerint kiválogatni nagy feladat volt, s a dohányosoknak nemcsak fáradságos, de költséges munka is volt a csomózás.

De végül mégis meg voltak elégedve, s midőn a dohányátadásnál a beváltótiszt ur megdicsérte a helyes munkájukat: ekkor egyszerre elefejtették az átél kinos simitási napokat.

Az eredményt a mellékelt kimutatásban (*Lásd az alábbi kimutatást.*) van szerencsém közölni és ha elfogadni méltóztatik: szívesen szolgálnék a kapa dohányról is kimutatással, — habár megvallom, hogy a kapadohányt én nem igen vagyok barátja, mert homok és homok vegyületű fekete szikes földben ez nem alkalmas és határozottan kevesebbet ér, mint a szamos-háti faj.

Melyek után teljes tisztelettel maradok

Tekintetes szerkesztő urnak

kész hive

ifj. Fleischer Ferencz.

Kimutatás.

a hajdu-doroghi beváltóhivatali körzetben, *Tisza-Polgár* községéhez tartozó *Rózsa tanyán, ifj. Fleischer Ferencz* termelőnél, husz holdon termelt szamos-háti dohánynak 3 évi beváltási eredményéről.

Mely évben termett?	Válogatott		Osztály			Kihányas	Előre látható romlásra	Nettóságra levonás	Összesen	Fizetett anyagért		Fuvar pótlék		Összesen	
	a	b	I.	II.	III.					frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
	K i l o g r a m m														
1891	368	1749	9090	10556	4664	709	73	128	27337	5485	41	77	54	5562	95
1892	—	1250	8613	6316	2966	120	23	—	19288	4048	82 ¹ / ₂	54	97	4103	79 ¹ / ₂
1893	—	1459	7821	8536	3120	969	9	—	21914	4416	12 ¹ / ₂	62	46	4478	57 ¹ / ₂
Három évi beváltási eredmény összesen:									68539	13950	36	194	96	14145	32
Három évre felosztott átlag kitésen:									22846 ¹ / ₃	4650	12	64	98 ² / ₃	4715	10 ² / ₃

Beváltási eredmények.

III.

Kimutatás, a budapesti m. kir. dohánybevaltó felügyelőség kerületéhez tartozó dohánybeváltási körzetekben, az 1893. évben elért dohánybeváltási eredményről.

Folyó száma	Beváltási körzet	Termelői község	Dohányfaj	Egy kataszt. hold átlagos jövedelme			Méter mázsánkénti átlag	
				dohányb.		kr.	frt	kr.
				kilogram	frt			
1	Budapest	Magyar-Óvár	különféle	1633	314	01	19	21
2	Érsekujvár	Kurtakeszi	kerti	1388	308	73	12	87
3	"	Bajcs	"	1012	237	69	23	47
4	Budapest	Keszthely	keszthelyi	1293	234	23	18	10
5	"	Boldog	tiszai	1032	223	95	20	94
6	Érsekujvár	Kis-Túr	debreceni	1314	223	21	16	98
7	"	Szete	kerti	828	222	28	26	82
8	"	Dalmad	"	943	214	48	22	73
9	"	Csúz	"	1142	213	65	18	70
10	"	Pt.-Vérth	"	989	209	71	21	19
11	"	Für	"	905	207	71	22	94
12	Fadd	Pt.-Csámpa	"	829	198	49	22	33
13	Budapest	Irsa	"	884	197	12	22	27
14	Barcs	Bolhás	szuloki	1238	196	28	15	81
15	Érsekujvár	Bagotta	kerti	895	194	74	21	76
16	Budapest	Csány	tiszai	913	193	59	21	20
17	Tolna	Pt.-Ózsák	pensylv.	954	189	89	19	88
18	Budapest	Alberti	tiszai	942	187	90	19	94
19	"	Zsombok	"	961	187	23	19	47
20	Érsekujvár	D-jár	kerti	922	184	81	20	04
21	Fadd	Pálla	"	976	178	57	18	28
22	Budapest	Pusztá-Vacs	tiszai	938	175	85	18	73
23	"	Pusztá-Vacs	kerti	859	174	79	20	32
24	Fadd	Fadd	"	914	173	56	18	99
25	Szulok	Pusztá-Szt.-Imre	szuloki	836	169	53 1/2	21	03
26	Barcs	Szobb	"	1112	165	34	14	85
27	Érsekujvár	Ó-Gyalla	kerti	782	162	68	20	79
28	Budapest	Kóka	tiszai	918	161	27	17	55
29	"	Tápió-Szt.-Márton	"	837	155	49	18	56
30	"	Nagy-Káta	"	878	153	69	17	59
31	"	Pusztá-Dános	kerti	754	151	03	20	08
32	"	Káva	tiszai	827	150	01	18	12
33	Szulok	Lábad	szuloki	866	146	89	16	96
34	Barcs	Tenje	kapa	835	144	87	17	34
35	Érsekujvár	Ipolyecze	kerti	740	143	56	19	38
36	Budapest	Tápió-Szecső	tiszai	813	142	23	17	48
37	Barcs	Téklafalu	szuloki	902	141	80	15	71
38	Budapest	Tápió-Szele	tiszai	795	139	60	17	55
39	Barcs	Német-Ujfalu	szuloki	889	131	57	14	78
40	Szulok	Besenyő	"	813	130	78	16	08
41	Fadd	Kajdacs	kerti	805	130	26	16	13
42	Érsekujvár	Naszvad	"	729	129	39	17	75
43	Budapest	Szt.-Márton-Káta	tiszai	727	128	58	17	66
44	"	Tápió-Szecső	kerti	709	127	10	17	90
45	"	Nyáregyháza	tiszai	705	125	60	17	79
46	Barcs	Kamenskő	szuloki	880	123	80	14	06
47	Budapest	Pánd	tiszai	753	122	39	16	24
48	Barcs	Endrőcz	szuloki	875	119	50	13	65
49	Budapest	Tó-Almás	tiszai	769	118	85	15	38
50	Szulok	Tárnóca	szuloki	675	117	53	17	43
51	Budapest	Tápió-Bicske	tiszai	652	115	75	17	71
52	Tolna	Mekenyes	szuloki	530	111	06	20	94
53	Budapest	Pusztá-Dános	tiszai	646	110	26	17	04
54	"	Péczel	"	690	109	03	15	76
55	Fadd	Rikács	kerti	666	105	55	15	85
56	Budapest	Órkény	tiszai	608	105	16	17	27
57	"	Kakucs	"	643	104	52	16	24
58	Szulok	Szulok	szuloki	686	104	50	15	23
59	Budapest	Tatár-Szt.-György	tiszai	551	102	01	18	50
60	Budapest	Peszér-Adács	"	593	101	70	17	12
61	"	Gyón	"	589	99	60	16	88
62	"	Uj-Hartyán	"	540	98	66	18	26
63	"	Pusztá-Csév	"	636	96	69	15	11
64	"	Irsa	"	590	93	21	15	78
65	Fadd	Nagy-Dorogh	kerti	629	90	82	14	42
66	Budapest	Pilis	tiszai	558	87	37	15	65
67	Barcs	Mike	szuloki	593	82	52	13	91
68	"	Barcs	"	627	80	90	12	90
69	Szulok	Németlád	"	538	78	21	14	53
70	Barcs	Rinya-Szt.-Király	"	589	78	08	13	24
71	Budapest	Lajosmizse	tiszai	570	76	75	13	44
72	Barcs	Alagincz	szuloki	622	76	65	12	31
73	Fadd	Czece	kerti	404	74	32	18	41
74	Budapest	Szt.-Márton-Káta	"	495	73	36	14	82
75	Barcs	Görgeteg	szuloki	523	71	51	13	66
76	Budapest	Pusztá-Pótharasz	tiszai	484	63	54	13	11
77	Barcs	Nováki	szuloki	595	57	60	9	66
78	Budapest	Pusztá-Vattya	tiszai	386	50	77	13	12
79	Barcs	Isidorháza	szuloki	410	48	33	11	04
80	Budapest	Szód	tiszai	384	43	07	11	18
81	Barcs	Spisitz-Bukovicza	szuloki	370	37	29	10	05
82	Budapest	Czegléd	tiszai	809	32	49	10	50
83	"	Pusztá-Vattya	kerti	259	31	82	12	09

Az itt közölt kimutatás, a budapesti m. kir. dohánybevaltó felügyelőség kerületében elért dohánybeváltási eredményeket községenkénti fel és arról tesz bizonyosságot, hogy ugy a termék minősége, mint a kezelés is — lassan bár — de fokozatosan javul.

A míg ugyanis az 1892. évben — a mint ezt lapunk 1893 évi április 16-án megjelent 8-ik számában kimutattuk —

csupán 20 község ért el holdanként 150 frtnál nagyobb jövedelmet, addig az 1893. évben már 32 község mutathat fel kedvezőbb pénzübeli eredményt. A métermázsánkénti átlag a budapesti körzetben a legnagyobb volt Csány községnél: 21 frt 20 kr., a legkisebb Czegléd községben: 10 frt 50 kr.; — az érsekujvári körzetben a legnagyobb Szete községben: 26 frt 82 kr., a legkisebb Kis-Turon: 16 frt 98 kr.; — a tolnai

körzetben a legnagyobb Mekenyes községben: 20 frt 94 kr., a legkisebb Pusztá-Ozsákon 19 frt 88 kr.; — a faddi körzetben a legnagyobb Pusztá-Csámpán 22 frt 33 kr., a legkisebb Nagy-Doroghon: 14 frt 42 kr.; — a szuloki körzetben a legnagyobb Pusztá-Szt.-Imre községben 21 frt 03 kr., a legkisebb Német-Ládon 14 frt 53 kr., — a barcsi körzetben a legnagyobb Tenje községben 17 frt 34 kr., a legkisebb Nováki községben 9 frt 66 kr.

IV.

A szolnoki kir. dohánybeváltóhivatali körzetben az 1893. évi dohánysterminál beváltási eredménye, községenként a következő volt:

Termelői község	Egy kataszt. hold átlagos jövedelme			Átlagát 100 klgm. után
	dohányb.		kr.	
	kilogram	frt		
Bessenzög	814	157	38	19 33
Palotás-Szt.-Iván	372	59	19	15 91
Pusztá-Tenke	513	86	06	16 77
Szolnok	895	145	01	16 20
Tisza-Püspöki	308	148	63	16 37
Tisza-Várkony	663	117	21	17 67
Tisza-Vezseny	1028	173	24	16 85
Nagy-Körth	659	108	47	15 24
Czibakháza	1157	228	52	19 76
Szelevény	937	156	07	16 65
Tisza-Földvár	931	172	82	18 56
Tisza-Nagy-Rév	1096	205	23	18 72
Török-Szt.-Miklós	760	122	17	16 07
Kotelek	702	103	17	14 69
Déványána	823	140	08	17 02
Turkeve	1016	175	91	17 31
Nagy-Abony	792	121	87	15 38
Czegléd-Berczel	703	103	22	14 63
Törtel	508	70	61	13 90
Ujszász	708	112	45	15 88
Jászkarajenő	678	126	62	18 67
Uj-Kécske	729	115	66	15 86
Tószeg	961	154	24	16 05
Jáskerekegyháza	712	118	08	16 58
Jáskisér	418	62	74	15 19
Nagy-Körös	684	108	32	15 88
Pta-Tetétlen	862	132	66	16 39
Tápió-Györgye	996	164	14	16 48
Szele-Farmos	981	167	74	17 09
Füzes Gyarmat	711	121	54	17 09
	897	163	37	18 21

Fenti kimutatás szerint: a szolnoki beváltóhivatali körzetben, egy kataszt. hold átlagos jövedelme legnagyobb volt Czibakháza községben, ahol dohányban 1157. klgm., pénzben pedig 228 frt. 52 kr., ellenben a legkisebb volt Palotás-Szent Iván községben, ahol dohányban 372 klgm, pénzben pedig 59 frt. 19 kr. volt az átlagos jövedelem kat. holdanként. — A métermázsánkénti átlag legnagyobb volt Czibakházán: 19 frt. 76 kr., — s legkisebb volt Czegléd-Berczelen: 13 frt. 90 kr.

Kerti levelek termelése.

A kerti levelek termelésénél csak néhány dologra kell a főszlyt fektetni, — a többire nézve ezek is olyan eljárás alá esnek, mint más egyéb féle dohánynok.

Kezdjük egészen elején: a magnál.

Ezen faj dohány, teljes eredetében ma már igen ritka helyen található, — tehát a magot kell a maga eredetiségére vissza vezetni, ami nem is valami nehéz dolog.

Hogy el ne korcsosodjanak, úgy amint az most a legtöbb helyt van, minden más faj dohány termelésétől távol tartandók.

Magtőkéik hagyására jó erős, gyökeres palántákat válogassunk ki, amelyek minden esetre átdugdosott — pikirozott — palántákból származnak, mert ez is finomítja a dohány jellegét.

A melegágyi kezelését ezen dohánynak — épen úgy mint a többinek —

minden legkisebb részében felette nagy gondozásban kell részesíteni, — s a nagy hőségtől, ép úgy mint az esetleges éjjeli dértől, meg kell óvni, — mert ezek még érzékenyebbek mint a más fajú dohány palánták.

A föld elkészítésére kiváló gondot kell fordítani, — a talaj többszöri jó szántás, boronálás és hengerezés által teljesen porhanyó állapotba hozandó, úgy hogy az ültetés alkalmával egészen rög- és gyommentes legyen.

Az ültetés ezeknél sűrűbben történik, mint más nagylevelű dohányoknál, — vagyis ebből két annyi szál palántát ültetünk egy holdra, mint más magyar fajta dohányból, — amennyiben a kerti fajokból egy katasz. holdra 50—60 ezer szál palántát ültethetünk.

Ép úgy mint a neve a dohánynak: ép olyan kerti formában kell annak a földjét is megművelni.

De nemcsak az ültetésnél kell erre kiváló nagy gondot fordítani, hanem a kapálását is többször — legalább négyszer — kell kis kézi kapával, lehető legnagyobb vigyazattal megejteni.

A kerti leveleket bugázni, illetve a virágbimbókat rólok letörni nem szabad.

Ezen dohánynak az ültetését jobb szög-gel, mint kézzel eszközölni, — mert a kézzel való megnyomás, ezen nagyon gyönge palántának könnyen megárt.

Pár nappal az ültetés után, a hiányzókat ki kell pótolni, — és mihelyest csak mntakozik a gyom, rögtön meg kell a kapálást kezdeni.

Ha az ültetés közben hideg, fagyos éjszék járnak, nagy füstöléssel vagy lapulevéllal való betakarással kell a palántákat a fagyástól megmenteni, úgy — amint már néhányszor említettem — hogy dobjunk minden szál palántára egy lapu, vagy bürök levelet, természetes takaró gyanánt.

A kerti leveleket nem szükséges annyira fülleszteni, mint más dohányokat, amennyiben ezek annyira megérnek, hogy szedés alkalmával már egészen sárgák.

Különböben annak idején lesz alkalmunk, ezen dohány faj művelésének minden egyes munkálatára még visszatérni.

D. V.

Az ezredéves országos kiállítás.

Az ezredéves országos kiállítás élnoke: Lukács Béla kereskedelmi miniszter, felhívást intézett a kerületi bizottságokhoz, felszólítva ezeket, hogy miután nemsokára megkapják a bejelentési ivateket, fejtsenek ki teljes erélyt a kiállítás sikerének érdekében.

A kereskedelem-, pénz- és hitelyügyi csoport céljainak támogatására, egyes pénzintézetek és kereskedők, eddig összesen 13.420 frt adományt jelentettek be a kiállítás igazgatóságának.

A mezőgazdasági és erdészeti csoportok igen különböző ügyeket ölelven fel, szükséges több alcsoportra való felosztásuk.

Az alcsoportok a következők:
A VI. mezőgazdasági csoport következő alcsoportokra: Talajnemek, trágyaszerek, meteorológia, földmágnesség és időjelzés. Mezőgazdasági üzleti berendezés. Mezőgazdaságok ismertetése. Kenyértermények és ezek magvai. Húvelyek és ezek magvai. Takarmánynövények és ezek

magvai. Kereskedelmi és gyógynövények és ezek magvai. Rostos növények és ezek magvai. Dohánynövények. Telepítés. Kertészet. Szőlőszet és borászat. Állattenyésztés (magában foglalja a ló-, szarvasmarha-, juh-, sertés- és baromfitenyésztést.) Méhészet. Halászat. Selyemtenyésztés. Tejgazdasági termékek. Állategészségügy. Mezőgazdasági szakoktatás és kísérleti ügy. Üdülő telepek és turistatúgy. Geologia. Víz-építkezések. Vízrendezések. Talajjavítások.

A VII. erdészeti és vadászati csoport a következő alcsoportokra: Erdőtenyésztés. Erdővédelem, Erdőrendezés. Erdőhasználat. Erdészeti szakoktatás. Erdészeti építkezés. Erdészeti különlegességek. Vadászat.

IRODALOM

Gazdasági előadások. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által az idén rendezett gazdasági előadások nyomtatásban is megjelennek, ha elegendő számú érdeklődő jelentkezik azok megrendelésére. A mintegy 180—200 oldalú kitévő füzet mind a 8 előadást tartalmazná és 1 frt-ért lenne kapható. Jelentkezéseket márczius hó 20-ig elfogad az O. M. G. E. titkári hivatala. (Budapest, Üllői-ut., Köztelek.)

A magyar mezőgazdaság története. Az Orsz. M. Gazd. Egyesület — a földmívelési miniszter támogatása mellett — elhatározta a magyar mezőgazdaság történetének megírását. Szigorúan tudományos alapon, a létező levéltári anyag felhasználásával készülő munkáról van szó. A mű öt különálló kötetre fog oszlani. Az I. kötet: „A régi magyar gazdasági élet;” — a második kötet: „Magyarország mezőgazdasági állapotai a XVI. és XVII. században;” — a III. kötet: „Magyarország mezőgazdasági állapota a pragmatika szankció korában;” — cím alatt fog megjelenni, — a IV. kötet az 1724-diki erdélyi összeírásokat dolgozná fel és végül a V. kötet „A modern mezőgazdasági kultúra története” lesz. A nagy érdekű munka, az O. M. G. E. kiadásában, két havonkénti füzetekben, „Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle” cím alatt, mint folyóirat fog megjelenni. Előfizetési ára egész évre 3 frt, — az O. M. G. E. és a Magyar történelmi társulat tagjainak 2 frt; — egyes füzet ára 50 kr., — szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Üllői út, Köztelek.

A „Mezőgazdasági Szemle”, Cserháti Sándor és dr. Kosutány Tamás m.-óvári gazd. akad. tanárok jeles havi folyóiratának legutóbbi füzeté, a következő tartalommal jelent meg: *Eredeti közlemények:* Amire az 1893. év tanított. II. Herényi Gothard Sándor. — Az angol telivérlo mint használati ló. Eszte hazы M. E. gróf. — Fatépis gözkelecomotívval. Sierbán János. — Adatok a seprőczirok termeléséhez. Szalay János. — A réz mint a homoktalajainknak és kultúr-növényeinknek rendes alkatrezse. Dr. Vedródi Viktor. — Trágyázási kísérletek eredménye. Közli: Karl Rezső. — A skót árpa. Gruner Károly. *Irodalmi szemle:* Az amerikai tehének tejelekenysége és a tej előállítás költsége Amerikában. A tejtestesek nagysága a különböző fajta tehének fejében. Milyen hatása van az abraktakarmánynak a tej minőségére? A tengericsutka takarmányértéke. Az istálló megtisztítása ragályos anyagoktól. Védoóltas marhavész ellen. A vetőmag páczolása. Gyógyszertári növények termesztése Németországban. Vélemény. Az erdészlet Magyarországon. A diszkeretek téli és tavaszi trágyázása. A szőlő-metszésről. Az amerikai bor rokaize. Penész a boros pinczében. A lejtok beültetése. *Apró közlemények.* — *Könyvismertetés.* — *Levelészkönyv.* — *Üzleti szemle.* — A kintőnen szerkesztett havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr.

A juh és a gajpáj ismertetése. Irta dr. Rodiczky Jenő. Már régen nem jelent meg a magyar gazdasági művek piacán ily magas színvonalon írt szép munka. De ez nem lép meg minket, dr. Rodiczky Jenő ma a legter-

ményebb és legszebben író magyar gazdasági író, tőle csakis tökéleletet várhatunk. A munka 192 oldalon foglalja közre a czimben kitétt kérdéssel s a gyakorlati gazdára nézve szerfelett becses adatokat szolgáltat. Mondanunk sem kell, hogy e mű a hazai viszonyok teljes ismeretére vall, mit az is tanusít, hogy a hazai viszonyokra vonatkozó adatok fáradszóról szorgalommal lettek gyűjtve és felhasználva. Azt hisszük, hogy a magyar gazda hatalmas támaszt fog lelmi ezen munka utmutatásaiban a magyar gazdasági irodalom pedig egyikéhez jutott legszebb akvizícióinak. A mű a gazdasági könyvkiadó vállalat II-ik ciklusának XII-ik munkája és beszerezhető könyvtárúsi úton Hoffmann és Molnár könyvkereskedésében, Budapest Ferenciek tere.

Az ifjuságnak. Megjelent a Bródy Sándor által szerkesztett „*Új kis Almanach*”, a gyermekek legkedvesebb és legnépszerűbb évkönyve. A gyönyörű szines vaszonkötésű, szép nagy képekkel illusztrált kötet tartalmaz a magyar irodalom színe java szolgáltatva, u. m. Sebők Zsigmond, Benedek Elek, Mikszáth Kálmán, Beniczky né Bajza Lenke, Jókai Mór, Bárony István, Gárdonyi Geza, Bródy Sándor, Gyarmathyné, Pósa Lajos, Karczag Vilmos, Tabori Róbert, Radó Antal, Murai Károly, Márkus Miksa, Toth Béla, Kóbor Tamás, Béla Henrik és Szomahazy István, mindegyik egy-egy eredeti elbeszélést vagy mesét írt a kötetbe. Vig és megható történetek, egytől egyig az ifjuság elméjéhez és kedélyéhez mérve: alig jelentek meg még ily jól csoportosítva és ilyen olcsó kiadásban. Színes vaszonkötésben 1 frt 20 kr. Aranyozott díszkötés 1 frt 80 kr. Káda: Lampel Róbert (Wodianer) könyvkereskedése Budapesten. Kapható minden könyvtárúsnál.

VÉGYESEK

— **Czim adományozás.** *Their József*, a dohányjövédéki központi igazgatóságnál működött pénzügyi tanácsosnak, saját kérelmére történet nyugdíjaztatása alkalmával, hasznos szolgáltatásának legfelsőbb elismeréséül, ő tetsége a királyi, a pénzügyi főtanácsosi címet adományozta.

— **Kinevezések.** A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök: *Zóbel Lajos* pénzügyi titkár és dohányjövédéki igazgatósági építészernőköket a VII. fizetési osztály utolsó fizetési fokozatába pénzügyi tanácsossá, a m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság főnöke pedig: *Kemény Aladár* pénzügyminiszteri szamogakornokot és *Merfort Viktor* pénzügyigazgatósági fogalmazó gyakornokot, fogalmazó gyakornokká nevezte ki.

— **Az egri dohánygyár.** Eger városa, legutóbb tartott közgyűlésén, a város tulajdonát képező „Korona” vendéglőt, ideiglenesen — egyelőre két évre — ingyen engedte át az állam részére, dohánygyári helyiségül.

— **Divatós szivarok.** Az Uppmann czég, melynek főnöke: Uppmann Dietrich — miként a multkor említettük — nemrég meghalt, Havanába tette át székhelyét, s ott folytatja tovább drága szivarjainak a gyártását. Az Uppmann-czég mostani főnöke már is egy új speciálissal lepte meg az előkelő világot. Ez az új speciálissal: a szivarok csomagolása. Minden egyes szivar külön üvegtokban van, úgy hogy ha ez ember rá akar gyujtani, előbb a tok dugóját kell kihuznia s kivennie a szivar. E szivarok 10 darabonként vannak egy ládikába helyezve, s áruk akkora, hogy belőle egy közönséges polgárember egy napig pompásan megél s azonfelül még egy bockszivart is elszívhat.

— **A szivarfogyasztás Ausztriában.** Az osztrák képviselőház költségvetési bizottságának ülésén Suklje előadó érdekes adatokat mondott a szivarfogyasztásról. A dohányzás Ausztriában a mult évben nagyon emelkedett. Az öt krajczáros Kuba-szivarokból 1893-ban 21.3 millióval több kelt el. A harmadfél krajczáros külföldi szivarokból eddig 524 millió

fogyott el; amikor megdrágították, csak 313 millió darabot adtak el belőle évenként, 1893-ban pedig 484,6 milliót. A másfél krajczáros bel-földi szivarok kelendősége csökkent. A cigaretta-fogyasztás ismét nagyon emelkedett. Míg 1887-ben összesen 543 millió cigarettát adtak el, addig 1893-ban csak a fél krajczáros dráma cigarettákból 743 millió, összesen pedig 1470 millió cigaretta kelt el 10-5 millió forint értékben. A magyar cigaretták kelendősége csökkent.

Szerkesztői üzenetek.

A tekt. beváltási felügyelő és beváltóhivatali kezelő urakat tisztelettel felkérjük, hogy a körzetükbeli 1893. évi termés beváltási eredményét feltüntetve — minél részletesebb — adatokat, lapunkban leendő közlés végett, be- küldeni sziveskedjenek.

Baróti Ede p. ü. tanácsos urnak, Budapest. A felügyelői körzet beváltási eredményét feltüntetve érdekes kimutatás beküldését nagyon köszönjük.

Láng Ferencz p. ü. tanácsos urnak, Budapest. Kérjük, kegyeskedjék becses közleményének folytatását — ha lehetséges — az ünnepekig beküldeni.

Bóka Ede bev. hiv. főnök urnak, Szolnok. Köszönjük a beváltási eredményekről szóló kimutatás szives beküldését. Magán levél megy.

Gamberzky József bev. hiv. főnök urnak, Arad. Az utalvánnyal küldött gyűjtést, illetve új megrendelést köszönettel vettük. A lapot — az illető címre — expedialtuk.

Ifj. Fielescher Ferencz urnak, T. Polgár. Köszönjük szives tudósítását, a kapa levél termeléséről is kérünk minél bővebb értesítést.

Többeknek. A távollétünkben több oldalról érkezett munkotályi és kerti mag iránti kérdésekü- dőkre, minden egyesnek magán levélben fogunk válaszolni.

Meghívás

A Magyar losszámítoló- és pénzváltó-banknak

1894. évi március hó 30 napján délután 4 órakor a polgári kereskedelmi testület nagytermében (Buda- pest, V. ker., Eötvös-tér 1. sz. a) tartandó

XXIV-ik rendes közgyűlésére.

N A P I R E N D:

1. Az igazgatóság jelentése az 1893. évi üzletről.

2. Az igazgatóság számadása és a megállapítandó osztalék fölötti indítványa.

3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás- és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok meg- vizsgálásáról.

4. Határozathozatal ezen tárgy fölött és fel- mentvény kiadása az igazgatóság és felügyelő-bizott- ság részére.

5. Az alapszabályok 3., 7., 17., és 29. §-ainak módosítása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felhivatnak, hogy az alapszabá- lyok 17. §-a értelmében részvényeiket, a még le nem járt szelvényvel együtt, legkésőbb folyó évi március 27-ig a társaságnál Budapesten, vagy az Union-Bank-nál Bécsben letéteményezzék.

A megvizsgált mérleg és az erre vonatkozó fel- ügyelő-bizottsági jelentés 1894. március 2-től kezdve, a társaság helyiségeiben, a részvényesek rendelkezé- sére áll.

Budapesten, 1894. március hó 10-én.

Az Igazgatóság.

Megjelent a diszes tavaszi főárjegyzék: — kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Frommer A. Herrman utóda

Főüzlet:

mag- és növénykereskedése.

Fióküzlet:

V., Tükör-utca 5.

Budapest.

VI., Andrassy-ut 1.

Magasan concentrált műtrágya egyedüli főraktára.

Minden magrendelményhez ingyen melléklet.

11-24

SZÁVOSZT ALPHONS

csász. és királyi udvari szállító
magkereskedés és gazdasági czikkek üzlete

Budapest, V-ik kerület, Arany-János-utca 11-ik szám

ajánl szavatolt minőségű

**Gazdasági, konyhakerti és virágmagvakat,
kerti szerszámokat,**

Gépolajat, kocsikenőcsöt, carbololeumot, kátrányt,
Szaponária gyapjúmosópor, I. szaponária gyökér,
Kazaltakarók, ponyvák, zsákok,
I. Rézgálicz (kókész),

Vevő vagyok mindennemű gazdasági magvakra.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

10-24

Őszi baraczkfák

Kaliforniából meghonosítva, u. m.

St.-José, Briggs reed és Sali Vorel.

Ezeket a jól gyökerező nemes fákat ajánlja
12 darabon alul **80 kréért**, 12 darabon felül
75 kréért darabonként

Dietzl József

bornagykereskedő és os. és kir. udv. szállító.

Iroda: Budapest, Ferenciek-bazárja I. em.

3-3

Kitünő minőségű, teljesen megbízható
eredeti szamosháti dohánymag

jutányos áron kapható.

Hol? — megmondja a lap kiadóhivatala.

**Magasfoku
concentrált kén-
vas kálit 95%**

mint leghatásosabb trágyaszert

dohány alá
valamint különleges és kitünőnek bizonyult

dohánytrágyát

ajánlanak jutányos áron:

HEILINGER JÁNOS és TÁRSA, műtrágyagyárosok.

Központi iroda: Bécs, VII. Lindengasse 2.

8-8

Dohánynál

meglepő kitünő eredménnyel kipróbált

ritka magas százalékban koncentrált

foszforsavas és salétromsavas kálium, valamint

kénsavas kálium,

így egyéb műtrágyák is, jutányos áron kaphatók

4-8

SÁTORI MIKSA és MÓR műtrágyagyárában, Budapest, IX., Dancár-utca 25.

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárosok

Bécs, II. Táborstrasse 76. sz.

Alapított 1872. Kitüntetve több mint 350 arany, ezüst- és 600 munkás.
bronz éremmel minden nagyobb kiállításon.

A gyárakban készülnek a legjobb

Cséplőgépek

kéz-, járgány- és
gőzhajtásra.

járgányművek

1-6 vonóállat befogására.

Legujabb gabonarosták,
trierörök, kukorica-morzsológ, széna-
és szalmasajtók
kőzhajtásra, állók és szállítókészülékekkel.

E K É K

1-, 2-, 3- és 4 vassal

Boronák és hengerek
szántóföldek és rétek számára.

Szeckavágók, darálók,
répavágók,

Blunt-féle szabad, zöldtakarmány-sajtók.

Szállítható

takarék-üstök

mint takarmány-füllesztők és ipar-mosó-
készülékek.

Sajtók minden célra, valamint
bor- és gyümölcs-sajto-
lásra önműködő szab.

„Syphonia“

szőlő- és növénypermetezők

Árjegyzék ingyen. — Képviselek felvétetnek.

10-10